

12.1.2021

KA/20686/07.01.01.03.01/2020

Oikeusministeriö

Demokratia- ja julkisoikeusosasto

PL 25

00023 VALTIONEUVOSTO

Sähköpostinne 23.9.2020 Kansallisarkistolle

VAALIASIAKIRJOJEN PYSYVÄ SÄILYTYS

Arkistolaissa (831/1994) pysyvästi säilytettävillä asiakirjoilla tarkoitetaan lailla tai lain nojalla arkistoitavia asiakirjoja ja tietoaineistoja, jotka niiden säilytysajan päättymisen jälkeen arkistoidaan.

Oikeusministeriö lähetti 23.9.2020 Kansallisarkistolle seulontaesityksen, joka koski vaalitietojärjestelmään sisältyvien äänestystietojen pysyvää säilyttämistä yksinomaan digitaalisessa muodossa. Kansallisarkiston seulontapäätöksessä 1.7.2013 (AL/3217/07.01.01.03.02/2013) äänioikeusrekisteriin tallennetut äänestystiedot ja vaalipäivän analogiset vaaliluettelot ovat molemmat määrätty pysyvään säilytykseen. Mikäli vaalipäivän äänestystiedot rekisteröitäisiin kattavasti äänioikeusrekisteriin, tällöin analogisia vaaliluetteloja voitaisiin säilyttää määrääjän. Tällöin myös äänioikeusrekisterin tietojen tutkimuskäytön edellytykset paranisivat huomattavasti.

Kansallisarkiston aiemmat seulontapäätökset

Kansallisarkisto on antanut seuraavat, tämän seulontapäätöksen kannalta oleelliset päätökset:

- Kansallisarkiston (Valtionarkisto) päätös 13.5.1994 (VA S 41/94) Valtiollisten ja kunnallisten vaalien ja kansanäänestysten asiakirjojen säilytysajat. Päätöstä noudatetaan 1.1.1990 alkaen kertyneisiin vaaliasiakirjoihin.
- Kansallisarkiston päätös 1.7.2013 (AL/3217/07.01.01.03.02/2013) Vaalitietojärjestelmän tietojen pysyvä sähköinen säilytys. Päätöstä noudatetaan vaalitietojärjestelmään 1.1.1992 alkaen vietyihin, valtiollisia ja kunnallisia vaaleja sekä kansanäänestyksiä koskeviin tietoihin.

Kansallisarkiston päätös

Kansallisarkisto määrää arkistolain (831/1994) 8 ja 11 §:n nojalla vaalipäivän äänioikeusrekisteriin tallennetut äänestystiedot säilytettäväksi pysyvästi yksinomaan digitaalisessa muodossa, mikäli kunta tai vaalilautakunta käyttää äänestystietojen rekisteröinnissä yksinomaan vaalitietojärjestelmän äänioikeusrekisteriä. Mikäli kunta tai vaalilautakunta ei ota vaalipäivän äänestystietoja kattavasti talteen äänioikeusrekisteriin, vaan käyttää vaalipäivänä äänestystietojen rekisteröinnissä analogisia vaaliluetteloita, tällöin nämä analogiset vaaliluettelot, joihin tehdään merkinnät äänioikeuden käyttämisestä äänioikeusrekisterin sijasta, säilytetään pysyvästi Kansallisarkiston 1.7.2013 antaman seulontapäätöksen (AL/3217/07.01.01.03.02/2013) mukaisesti. Analogiset luettelot ennakoon äänestäneistä ja yksinomaan äänioikeusrekisteriä käyttäneiden kuntien tai vaalilautakuntien paperitulosteet äänioikeusrekisteristä ovat määrääjän säilytettäviä asiakirjoja.

12.1.2021

KA/20686/07.01.01.03.01/2020

Tällä päätöksellä Kansallisarkisto kumoaa 1.7.2013 antamansa päätöksen siltä osin kuin siinä määrättiin kaikki vaali- ja äänestysluettelot pysyvään säilytyksen analogisessa muodossa. Tällä päätöksellä kumotaan Kansallisarkiston päätös 13.5.1994 (VA S 41/94) siltä osin kuin siinä määrättiin pysyvään säilytykseen analogisessa muodossa vaalipiirilautakunnalle (entiselle vaalipiirin keskuslautakunnalle) saapuneet hakemukset puolueiden ja valitsijayhdistysten ehdokaslistojen julkaisemisesta liitteineen sekä kappaleet ehdokaslistojen yhdistelmiä ja kunnallisten vaalien ja kansanäänestysten yhteydessä kuntien keskusvaalilautakunnille jäävät kappaleet ehdokaslistojen yhdistelmiä.

Vaalipiirilautakuntien pysyvästi säilytettävät pöytäkirjat liitteineen säilytetään yksinomaan digitaalisessa muodossa ja otetaan talteen aluehallintovirastojen asianhallintaan.

Tätä päätöstä sovelletaan eri vaalien asiakirjoihin 1.1.2021 alkaen.

Päätöksen perustelut

Vaaliasiakirjojen pysyvää säilytysarvoa arvioitaessa niitä on verrattu julkishallinnon asiakirjatietojen seurantapolitiittisiin tavoitteisiin ja kriteereihin, jotka on vahvistettu Kansallisarkiston arvonnääritys- ja seurantapolitiikassa (KA/12247/07.01.01.03.00/2019) ja strategiassa 2025. Vaaliasiakirjojen pysyvää säilytysarvoa arvioitaessa on otettu huomioon tehtävän yhteiskunnallinen merkittävyys, toimintaympäristö, tietojen ainutlaatuisuus ja vastaiset käyttömahdollisuudet sekä asiakirjatietojen informaatioarvo eli merkitys yhteiskuntaa, yhteiskunnallisia prosesseja ja ilmiöitä dokumentoivina aineistoina.

Vaalien järjestämisen digitaalisuutta ja samalla tutkimuksen edellytyksiä parannetaan, jos mahdollisimman monessa kunnassa tai vaalilautakunnassa käytetään vaalipäivänä yksinomaan äänioikeusrekisteriä äänestystietojen rekisteröinnissä ja luovutaan analogisten vaaliluettelojen käytöstä.

Vaaliasiakirjatietoihin sisältyy tietoja yksityistä henkilöistä. Tietojen käyttö moninaisia tutkimustarkoituksia ja muuta käyttöä varten edellyttää henkilötietojen pysyvää säilyttämistä, arkistointia. Kansallisarkiston käyttämissä arvonnäärityksen ja seulonnan tavoitteissa, menetelmissä ja kriteereissä on huomioitu tiedon kulttuuriperintöarvo, henkilötietojen merkitys tutkimuksessa ja muussa käytössä sekä henkilötietojen suoja. Tietosuoja-asetus ja tietosuojalaki mahdollistavat tietojen pysyvän säilyttämisen yleisen edun mukaisessa arkistointitarkoituksessa.

Kansallisarkisto on pysyvän säilytyksen päätöstä tehdessään arvioinut, että edellä kuvattuja yleisen edun mukaisia käyttötarkoituksia ei voida saavuttaa ilman kyseisten henkilötietojen sisältävien aineistojen säilyttämistä ja, että säilyttäminen on oikeasuhtaista tietosuojaperiaatteet huomioiden yleisen edun mukaisessa arkistointitarkoituksessa. Tutkimusta ja muuta käyttöä suojaa Suomen perustuslakiin kirjattu sanan ja tieteen vapaus (Suomen perustuslaki 731/1999, 12 § ja 16 §). Pysyvään säilytykseen määrättyjen henkilötietojen käsittelyssä rekisterinpitäjän on otettava huomioon EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (679/2016) ja kansallisen tietosuojalain (1050/201) asettamat vaatimukset.

Vaaliasiakirjatietojen pysyvästä säilyttämisestä (arkistoinnista) vastaavien on varmistettava asiakirjojen ja niihin sisältyvien tietojen käytettävyyden ja säilymisen, julkisuusperiaatteen toteutuminen sekä yksityisten ja yhteisöjen oikeusturvaan liittyvien asiakirjojen saatavuus siten kuin arkistolaki

12.1.2021

KA/20686/07.01.01.03.01/2020

(831/1994) edellyttää. Asiakirjoja ja niihin sisältyviä tietoja on säilytettävä siten, että ne ovat turvassa tuhoutumiselta, vahingoittumiselta ja asiattomalta käytöltä.

Muuta huomioitavaa

Äänioikeusrekisteristä tulostetaan analogiset vaaliluettelot vaalipäivän kaikille äänestyspaikoille. Kyse on varautumisesta äänioikeusrekisterin toimintahäiriöihin.

Kunnat voivat säilyttää kuntien keskusvaalilautakunnan pöytäkirjat liitteineen yksinomaan digitaalisessa muodossa Kansallisarkiston 22.8.2016 (AL/6411/07.01.01.03.01/2016) antaman päätöksen, *Kunnallisten toimielinten ja julkista tehtävää hoitavien organisaatioiden toimielinten pysyvästi säilytettävät pöytäkirjat ja niiden liitteet*, mukaisesti.

Sovelletut oikeusohjeet

Arkistolaki (831/1994) 1, 7, 8 ja 11 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 21 §

EU:n yleinen tietosuoja-asetus (2016/679) artikkelat 5, 7, 9 ja 89

Tietosuojalaki (1050/2018) 4, 6 §

Pääjohtaja

Jussi Nuorteva

Tutkimusjohtaja

Päivi Happonen

Lisätietoja päätöksestä antaa Kansallisarkisto, 029 533 7400, kirjaamo@arkisto.fi

LIITTEET

Valitusosoitus

Perustelumuistio

TIEDOKSI

Yleishallintoyksikkö,

Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut